EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2020 11 19
COM(2020) 742 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Kelių transporto priemonėms naudojamų benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybė Europos Sąjungoje (2018 ataskaitiniai metai)

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

Kelių transporto priemonėms naudojamų benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybė Europos Sąjungoje (2018 ataskaitiniai metai)

1. ĮVADAS

Pagal Direktyvos 98/70/EB [1] dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės (toliau – Degalų kokybės direktyva) 7a straipsnį ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/652, kuria nustatomi skaičiavimo metodai ir atskaitomybės reikalavimai pagal direktyvą 98/70/EB [2], 5 straipsnį valstybės narės privalo kasmet teikti ataskaitas apie jų teritorijoje patiektų degalų ir energijos išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) intensyvumą. Ši prievolė teikti ataskaitas pirmą kartą taikyta 2017 ataskaitiniams metams po Tarybos direktyvos (ES) 2015/652 taikymo ir perkėlimo į nacionalinę teisę. Šioje metinėje ataskaitoje aptariami 2018 m. duomenys.

Be to, pagal Direktyvos 98/70/EB 8 straipsnio 3 dalį reikalaujama, kad valstybės narės teiktų praėjusių kalendorinių metų nacionalinius degalų kokybės duomenis.

Šioje metinėje ataskaitoje apibendrinama valstybių narių pateikta informacija, susijusi su pirmiau minėtais ataskaitų teikimo reikalavimais. Ji grindžiama valstybių narių Europos aplinkos agentūrai (EAA) pateiktais 2018 m. duomenimis.

2. SKIRTINGŲ DEGALŲ IR ENERGIJOS RŪŠIŲ KIEKIS IR ŠESD INTENSYVUMAS PER VISĄ BŪVIO CIKLĄ

Degalų kokybės direktyvos 7a straipsnyje kartu su Tarybos direktyva (ES) 2015/652 nustatyti ataskaitų teikimo reikalavimai, susiję su:

- bendru kiekvienos degalų ar energijos rūšies, patiektos kelių transportui ir ne keliais judančioms mašinoms (įskaitant vidaus vandenų kelių laivus, jei jie nėra jūroje), žemės ir miškų ūkio traktoriams ir pramoginiams laivams, jei jie nėra jūroje, kiekiu;
- būvio ciklo metu išmetamo ŠESD kiekio energijos vienetui, įskaitant su biodegalų naudojimu [3] susijusio numatomo kiekio, išmetamo dėl netiesioginio žemės naudojimo keitimo, preliminariomis vidutinėmis vertėmis;
- žaliavų ir biodegalų gamybos būdais, naudojamais valstybių narių teritorijose kiekvienos rūšies biodegalams.

Degalų kokybės direktyva valstybės narės įpareigojamos reikalauti, kad degalų tiekėjai iki 2020 m. gruodžio 31 d. bent 6 proc. sumažintų transporto degalų ŠESD intensyvumą per visą būvio ciklą, t. y. išmetamą ŠESD kiekį tiekiamų degalų ir energijos vienetui per visą būvio

---

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/70/EB [1] dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 93/12/EEB, OL L 350, 1998 12 28, p. 58.

[2] 2015 m. balandžio 20 d. Tarybos direktyva (ES) 2015/652, kuria nustatomi skaičiavimo metodai ir ataskaitų teikimo reikalavimai pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/70/EB dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės, OL L 107, 2015 4 25., p. 26.

2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/1513 [3], kuria iš dalies keičiama Direktyva 98/70/EB dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės ir Direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, OL L 239, 2015 9 15, p. 8.

ciklą, palyginti su 2010 m. nustatytu 94,1 $gCO_2ekv./MJ$[4] kuro standartiniu baziniu lygiu. Vertinant atitiktį minimaliam 6 proc. sumažinimo tikslui, į išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, susijusį su netiesioginiu žemės paskirties keitimu, neatsižvelgiama.

Visos 28 valstybės narės (taip pat Norvegija ir Islandija) atitinkamu formatu pateikė 2018 m. duomenis apie išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimą.

2.1. Išmestų ŠESD kiekis ir atotrūkis nuo 2020 m. tikslo

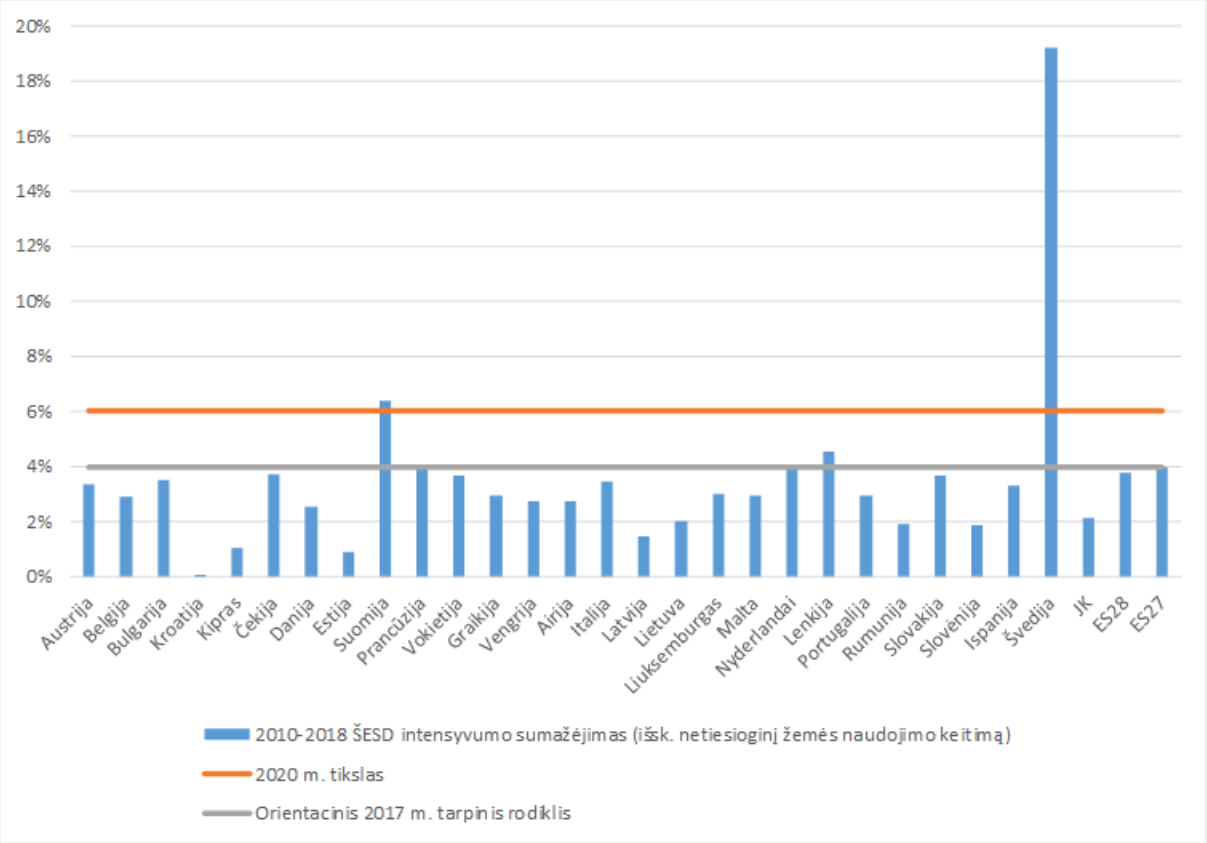
Remiantis pateiktais duomenimis, 2018 m. 28 ataskaitas pateikusiose valstybėse narėse vidutinis tiekiamų degalų ir energijos ŠESD intensyvumas buvo 90,6 g CO_2 ekv. MJ, t. y. 3,7 proc. mažesnis už 2010 m. bazinį 94,1 g CO_2 ekv./MJ lygį. Tai reiškia, kad 2018 m. išmetamas ŠESD kiekis sumažintas 51 Mt anglies dioksido ekvivalentu (CO_2 ekv.). Degalų tiekėjų padaryta pažanga 2017–2018 m. buvo nedidelė – vidutinis degalų ŠESD intensyvumas sumažėjo 0,3 procentinio punkto.

Pateikti 2018 m. duomenys patvirtina, kad ES degalų tiekėjai 28 ataskaitas teikiančiose valstybėse narėse vidutiniškai atsiliko nuo savo tikslo iki 2020 m. sumažinti transporto degalų ŠESD intensyvumą 6 proc., palyginti su 2010 m. (žr. 1 pav.). Pažymėtina, kad apie ankstyvojo etapo išmetamųjų teršalų kiekio mažinimą 2018 m. nepranešta[5]. Tikimasi, kad tai padės pasiekti mažinimo tikslą 2020 m.

Be to, valstybių narių pažanga labai skiriasi. 23 valstybėse narėse ŠESD kiekis 2018 m. sumažintas vis dar mažiau nei neprivalomas tarpinis 4 proc. tikslas, kurio valstybės narės galėjo reikalauti iš degalų tiekėjų jau 2017 m. Švedija ir Suomija yra vienintelės valstybės narės, kurios jau viršijo 2020 m. 6 proc. sumažinimo tikslą (daugiau informacijos galima rasti EAA techninėje ataskaitoje Nr. 2/2020 „Greenhouse gas intensities of transport fuels in the EU in 2018“ („Transporto degalų taršos šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis intensyvumas ES 2018 m.“). Todėl, siekiant užtikrinti, kad būtų pasiektas 2020 m. tikslas, visos valstybės narės turi skubiai imtis tolesnių veiksmų.

[4] 2015 m. balandžio 20 d. Tarybos direktyva (ES) 2015/652, kuria nustatomi skaičiavimo metodai ir ataskaitų teikimo reikalavimai pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/70/EB dėl benzino ir dyzelinių degalų (dyzelino) kokybės, OL L 107, 2015 4 25., p. 26.

[5] „Ankstyvojo etapo išmetamieji teršalai“ – tai visas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, išmetamas prieš žaliavai patenkant į naftos perdirbimo įmonę arba perdirbimo įmonę, kurioje gaminami degalai.

1 pav. ES degalų tiekėjų valstybėse narėse pasiektas degalų ŠESD intensyvumo sumažinimas 2010–2018 m. (šaltinis – *Europos aplinkos agentūra).*

Atsižvelgiant į išmetamą kiekį, susijusį su netiesioginiu žemės paskirties keitimu[6], vidutinis 2018 m. sunaudotų degalų ŠESD intensyvumas buvo 2,1 proc. mažesnis nei 2010 m. Tai reiškia, kad 2018 m. išmesta 29 Mt CO_2 ekv. mažiau ŠESD. Vertinant atitiktį minimaliam 6 proc. mažinimo tikslui, į išmetamą kiekį, susijusį su netiesioginiu žemės paskirties keitimu, neatsižvelgiama.

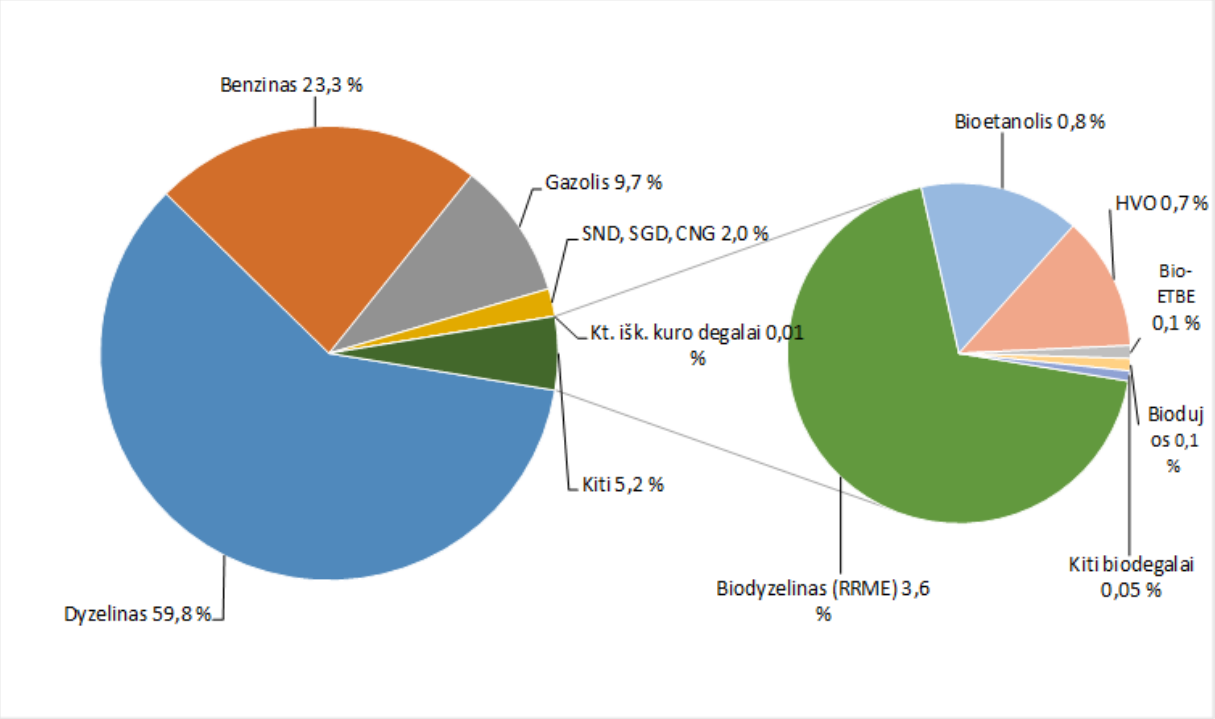
2.2. Degalų tiekimas

Šiame skirsnyje aptariami valstybių narių pateikti duomenys apie visus kelių transportui ir ne keliais judančioms mašinoms naudojamus iškastinės kilmės degalus, biodegalus ir nebiologinės kilmės degalus, kuriems taikoma Degalų kokybės direktyva.

Bendras patiektų degalų kiekis, apie kurį pranešta, buvo 14 028 petadžaulių (PJ), iš kurių 94,8 proc. sudarė iškastinis kuras, o 5,2 proc. – biodegalai. Apie atsinaujinančiųjų nebiologinės kilmės degalų tiekimą 2018 m. nepranešta.

2018 m. didžiąją dalį tiekiamų iškastinės kilmės degalų sudarė dyzelinas (59,8 proc.; 8 386 PJ), kiek mažiau benzinas (23,3 proc.; 3 271 PJ) ir gazolis (9,7 proc.; 1 363 PJ). Suskystintos naftos dujos ir suslėgtos gamtinės dujos iš viso sudarė 2 proc. (275 PJ) *(žr. 2 pav.).*

[6] Atliekant šį skaičiavimą atsižvelgta į preliminarų numatomą kiekį, išmetamą dėl netiesioginio žemės paskirties keitimo naudojant biodegalus, kaip nurodyta Degalų kokybės direktyvos V priede.

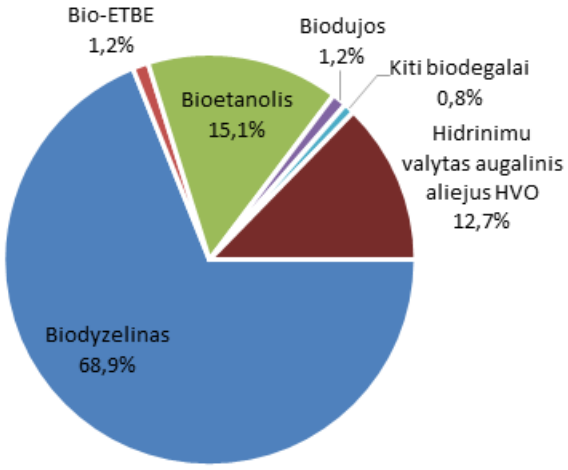

2 pav. 2018 m. tiekiamų degalų energijos procentinės dalys pagal degalų rūšį (*šaltinis – Europos aplinkos agentūra).*

2.3. Biodegalų suvartojimas

Iš biodegalų 28 valstybėse narėse ir toliau daugiausia naudojama biodyzelino (riebalų rūgščių metilesteris, RRME) (68,9 proc. viso biodegalų suvartojimo; 504 PJ), po to – bioetanolio (15,1 proc.; 111 PJ) ir hidrinimu valyto augalinio aliejaus (HVO; 13,1 proc.; 93 PJ). Bioetiltret-butileteris (bio-ETBE) ir biodujos sudaro beveik 0,1 proc. viso biodegalų suvartojimo (18 PJ). Visi kiti biodegalai sudarė kur kas mažesnę dalį (žr. *3 pav.*).

Išsamios informacijos apie visus biodegalus ir jų naudojimo būdus pateikiama EAA techninėje ataskaitoje Nr. 2/2020 „Greenhouse gas intensities of transport fuels in the EU in 2018“.

3 pav. 2018 m. tiekiamų biodegalų energijos procentinės dalys pagal degalų rūšį (*šaltinis – Europos aplinkos agentūra).*

2.4. Elektros energijos suvartojimas

Degalų tiekėjų elektros energijos suvartojimo duomenys teikiami savanoriškai, o dešimt valstybių narių (palyginti su septyniomis valstybėmis narėmis 2017 m.) pateikė elektrinių transporto priemonių ir motociklų elektros energijos suvartojimo duomenis (žr. *1 lentelę*).

Valstybė narė	Energijos kiekis, išskyrus galios sistemos efektyvumą (GJ)	Energijos kiekis, įskaitant galios sistemos efektyvumą (GJ)	Valstybių narių praneštas ŠESD intensyvumas (g CO_2 e/MJ)	ŠESD intensyvumas pagal valstybes nares (g CO_2 e/kWh)
Bulgarija	189 652	75 861	–	–
Prancūzija	1 122 448	448 979	20,4	73
Vokietija	774 000	309 600	153	551
Italija	1 444 681	577 872	110,3	397
Nyderlandai	236 081	94 432	165	594
Portugalija	19 224	7 690	74,7	269
Slovakija	1 407	563	46,4	167
Slovėnija	318	127	–	–
Švedija	52	21	169,2	609
Jungtinė Karalystė	867 996	347 198	85,3	307

1 lentelė. Elektra varomų transporto priemonių ir motociklų 2018 m. suvartota elektros energija kaip degalų tiekėjų nurodytas indėlis siekiant jų išmetamo ŠESD kiekio mažinimo tikslo (*šaltinis – Europos aplinkos agentūra*).

3. DEGALŲ KOKYBĖS EUROPOS SĄJUNGOJE 2018 M. DUOMENŲ APŽVALGA

Pagal Degalų kokybės direktyvos 8 straipsnį visos valstybės narės, taip pat Islandija, pateikė 2018 m. nacionalinių degalų kokybės duomenų ataskaitas.

Šiame skirsnyje pateikiami visų ES valstybių narių ataskaitose pateikti duomenys apie kelių transporto priemonėms naudojamo benzino ir dyzelino pardavimą ir šių degalų biologines sudedamąsias dalis. Jame nepateikiami duomenys apie kitus iškastinės kilmės degalus, kitus biodegalus ir nebiologinės kilmės degalus, taip pat apie ne keliais judančių mašinų naudojamus degalus.

3.1. Benzinas ir dyzelinas ir jų biologinės sudedamosios dalys

ES parduodama daugiausia dyzelino: 72,3 proc. 2018 m. parduotų degalų sudarė dyzelinas, o 27,7 proc. – benzinas, kaip ir 2017 m. (žr. *2 lentelę*).

	2017 m.	2018 m.
Dyzelino pardavimas	270 668 (72,3 %)	271 018 (72,3 %)
Benzino pardavimas	103 766 (27,7 %)	103 856 (27,7 %)

2 lentelė. Dyzelino ir benzino pardavimas (mln. litrų ir atitinkamos jų dalys) 2017 ir 2018 m.

Dyzelino dalis, palyginti su benzino pardavimu, ilgainiui didėjo – nuo 55,6 proc. viso 2001 m. parduoto kiekio iki 72,3 proc. 2018 m. Tai iš esmės atspindi dyzelinius degalus naudojančių transporto priemonių parko didėjimą tuo laikotarpiu Europoje.

Dyzelinas dominuoja daugelyje ES valstybių narių (daugiau nei 60 proc. visų parduodamų degalų), išskyrus Kiprą, Graikiją ir Nyderlandus.

2018 m. didžiąją dalį parduoto benzino sudarė degalai, kurių tiriamuoju metodu nustatytas oktaninis skaičius (RON) yra 95, tačiau jo dalis, palyginti su 2017 m., šiek tiek sumažėjo. 95 ≤ RON < 98 pardavimo dalis padidėjo, o RON ≥ 98 pardavimo dalis nuo 2017 m. sumažėjo (žr. *3 lentelę*).

	2017 m.	**2018 m.**
95 RON	85,7 %	82 %
95 ≤ RON < 98	8,3 %	13,7 %
RON ≥ 98	5,8 %	4,2 %
RON = 91	0,1 %	0,1 %

3 lentelė. Parduoto benzino dalis pagal RON skaičių.

Visas ES parduodamas dyzelinas parduodamas nurodant, kad jo sudėtyje yra biodyzelino, o beveik 96 proc. benzino parduodama nurodant, kad jo sudėtyje yra bioetanolio. 2018 m. 84,3 proc. ES parduodamo benzino buvo iki 5 proc. etanolio, o 11,4 proc. – iki 10 proc. etanolio. 99,2 proc. parduoto dyzelino sudėtyje buvo iki 7 proc. RRME, o 0,8 proc. – RRME buvo daugiau.

3.2. Parduotų degalų atitiktis kokybės ribinėms vertėms

Apskritai ES griežtai laikomasi kokybės ribinių verčių. Buvo pranešta, kad didžioji dauguma pagrindinių degalų parametrų 2018 m. paimtuose mėginiuose neviršijo leistinų nuokrypių ribų.

Lietuva, Slovėnija ir Švedija patikrino ir pranešė apie visišką benzino ir dyzelino atitiktį reikalavimams. Šešios valstybės narės patikrino ir pranešė apie visišką benzino atitiktį reikalavimams (Bulgarija, Graikija, Latvija, Lietuva, Slovėnija ir Švedija) ir dvylika valstybių narių – apie dyzelino atitiktį reikalavimams (Austrija, Kroatija, Graikija, Suomija, Vokietija, Vengrija, Airija, Lietuva, Lenkija, Rumunija, Slovėnija ir Švedija) . Viena valstybė narė (Belgija) pranešė apie daugiau kaip 100 benzino ir 30 dyzelino neatitikties atvejų 2018 m., tačiau tai sudaro nedidelę bendro Belgijoje paimtų mėginių skaičiaus dalį.

2018 m. valstybės narės pranešė iš viso apie 410 benzino ir 114 dyzelino neatitikties atvejų. Dažniausiai specifikacijų neatitikę benzino parametrai buvo garų slėgis vasarą (devyniolikoje valstybių narių), tiriamuoju metodu nustatytas oktaninis skaičius (RON) (dešimtyje valstybių narių), variklinis oktaninis skaičius (MON) (aštuoniose valstybėse narėse) ir sieros kiekis (penkiose valstybėse narėse). Dažniausi specifikacijų neatitikę dyzelino parametrai buvo RRME kiekis (septyniose valstybėse narėse) ir sieros kiekis (aštuoniose valstybėse narėse).

Visos valstybės narės apibūdino veiksmus, kurių buvo imtasi nustačius reikalavimų neatitinkančius mėginius. Tarp jų – kompetentingų institucijų informavimas, tyrimų inicijavimas, nuobaudų ir baudų skyrimas ir pakartotinių mėginių ėmimas. Nedaugeliu atvejų

nesiimta jokių veiksmų, jei nustatyta, kad reikalavimų neatitinkantys parametrai yra labai arti leistinų nuokrypių ribų.

Todėl Komisijai nereikėjo pradėti jokių naujų tyrimų šioje srityje.